

Pe un an, 10.— Ucu.
Pe jumătate an 14.—
Pe 3 luni, 7.—
Pe o lună, 2.40 —
Pentru România și
străinătate:
Pe un an, 40.— franci.
Telefon
pentru oraș și interurban
Nr. 750.

ADMINISTRAȚIA
ȘI ADMINISTRAȚIA
Strada Zrinyi Nr. 1/e
—
INSERTIUNILE
se primesc la admă-
strație.
Mulțumite publice și Loc
deschis costă șirul 20 fil.
Manuscriptele nu se in-
napoiază.

ROMÂNUL

Franța în Orient.

Arad, 10 Decembrie.

Puterea care a făcut cele mai considera-
bile eforturi și sacrificii pentru reușita unei
campanii balcanice ententiste este Franța.
Întâii soldați cari au debarcat la Salonic au
fost Francezi, întâii diplomați cari au lucrat
cu atâta abilitate pe la curțile și guvernele
balcanice au fost Francezi. Și presa care
agită astăzi cu atâta vehemență pentru „uni-
tate în conducerea” campaniei, pentru parti-
ciparea grabnică a Rușilor, Italianilor pe
frontul balcanic, și care ademeneste cu cele
mai frumoase cuvinte pe cele două țări bal-
canice neutrale: România și Grecia, este
franceză.

Ce interese are Franța în Balcani, Asia
minoră ori îndepărtatele Indii, dacă lucrează
atât de intens pentru reușita cauzei ententiste
în Orient? Răvnește ea cuceriri teritoriale,
are ea interese imediate materiale, nădăj-
duiește la resurse de bogății? Căutăm o ex-
plicare de felul acestora și nu o găsim.

Celelalte aliate ale Franței știm că sunt
direct interesate în Orient, și totuși, nu fac
eforturi, nu riscă să arunce forțe armate de-
cât după multă răzgândire. Anglia, deși are
imensele colonii peste Mediterană și în Asia
și este convinsă că o victorie pe teritor bal-
canic a imperiilor centrale va avea o reper-
cusiune îndepărtată în lumea islamismului,
totuși n'a grăbit cu trimiterea de armate mari,
cu tot avertismentul francez. Cu tradiționala
lor calmitate Englezii fac pregătiri în ve-
derea unei măsurări de arme dintr'un viitor

nu prea apropiat. Până atunci însă germa-
nismul va ști să „militarizeze” pe fatalistul
popor stăpânitor al Cornului de aur și al ste-
pei arabice, și nemai simțindu-se lipsa mate-
rialului de oameni, vor putea fi întâmpinate
fără tremur milioanele lordului Kitchener.
Francezii sunt împotriva acestei întârzieri a
Englezilor și ei cer să fie introdusă chiar
obligativitatea de arme pentru a putea fi pre-
veniți Germanii și Austro-Ungarii.

Rușii de asemeni nu se prea grăbesc cu
pregătirile de debarcare în Bulgaria, fiindcă
nu dispun de un prea mare prisos de oameni
care să nu fie angajat pe frontul dela Riga
la Boian. Patronajul lor asupra Sârbilor nu
este susținut cu statornicia promisă și lamē-
tările celor strămtorați spre Adriatică nu-i
mișcă prea mult. Interesele rusești sunt mari
în Balcani. Rusia vrea să joace un rol prepon-
derant, pe care însă îl va pierde dacă nu se
va îngriji să trimită la timp armate pe fron-
tul balcanic. Vizita dela Reni a țarului și țar-
eviciului a fost salutată în Franța ca un
semn al hotărârii din partea Rusiei de a co-
labora cât de curând pe acest front cu ent-
entiștii.

Italia pare că zăbovește mai mult. Și
avertismentele Franței sunt dese, sunt de-o lo-
gică implacabilă. Presa franceză amintește
de aspirațiile adriatice, de *l'Adriatique ita-
lienne*, și sperează că „ministrul Salandra
are mai multă conștiință a aspirațiilor națio-
nale decât ca să nu caute să le realizeze și
în prima linie, pe acele cari sunt mai aproape
de inima țării”. Știm de altcum din declarațiile
bărbaților italieni dinainte de atașarea la
întreita înțelegere că Italia voia să fie cu
orice preț o „putere balcanică”, ea fiind din-

tre toate puterile cea mai direct interesată în
Balcani. Dacă n'a participat până acum este
evident că n'a făcut-o din cauza antagonismu-
lui dintre ea și Balcanici, chiar și Greci.

Principiul Franței este *aux faits oppo-
sions des faits*, faptelor să răspundem cu fapte.
Deci ea condamnă tergiversările, *lenter*-urile
acțiunii, palavrele diplomatice. Aliaților săi de
arme le spune cari li sunt adevăratele inte-
rese, ce câștig vor realiza din întreprinderea
balcanică. Dintr'o reușită a campaniei ent-
entiste în Balcani toți au de realizat profite
și Rușii și Italianii și Englezii și ceilalți mem-
bri ai multiplei înțelegeri... Dar Franța ce
câștigă?

Tocmai fiindcă n'are nimic de câștigat
în Balcani Franța are simpatiile puterilor
centrale cari o consideră ca pe un amic
jertfă a dușmanilor lor și s'au văzut necesități
să-și întoarcă armele și împotriva lui. Sau,
cum citim în numărul ultim din *Revue de
Hongrie* din Budapesta: *la France, pour
nous, n'a été que l'ami — abusé et trompé
— de nos ennemis*, Franța pentru noi a fost
prietenul înșelat și exploatat de dușmanii
noștri, și Maghiarii sperează că pentru ei
acest *ennemi se changerait bien vite en ami*,
Franța degrabă se va face din dușman —
prieten.

Generosul sânge francez se risipește
pe meleagurile balcanice nu pentru a cuceri
teritorii, ci pentru prestigiul întemeiat de
înaintașii francezi pe care vreau Francezii
de astăzi să-l mențină cu orice preț. Balca-
nicii și-au înfiripat civilizația în urma școalei
franceze. Primele instituțiuni de cultură,
chiar de organizație militărească dacă nu și
politică, din secolul trecut, se datoresc in-

Pictorul Octav Băncilă.

În 1 Noembrie s'a deschis la Ateneu în Bu-
curești, în sala bibliotecii, expoziția pictorului
Octav Băncilă, superioară celei din anul tre-
cut și prin numărul și prin frumusețea pânzelor
expuse.

Hotărît, pictorul Băncilă se afirmă din ce
în ce mai mult ca un viguros mânuitor al pe-
nelului.

Insuflețit de-o dragoste nețărmurită pentru
arta lui, dragoste mereu sbuciumată de grija
ca opera lui să inchege o părticică măcar cât
de mică de adevăr și de frumos, ajutat în același
timp de-o tehnică corespunzătoare sentimen-
tului și ideii exprimate, în pânzele sale, pic-
torul Băncilă trage o dungă luminoasă în miș-
carea noastră artistică.

Cine cunoaște mai deoaproape opera pic-
torului Băncilă zărește în ea o părticică din su-
fletul apostolului care-i mărește mult puterea
talentului.

Cât de puternic ne-a răscolit mintea și sim-
țirea „Pribeagul” expus anul trecut! Și cât de
mult ne evoacă acum năzuințele de pace, de
dreptate, de o viață mai bună pentru cei cari
muncesc din greu, tablourile expuse anul ace-
sta: „Pax”, „Plugarii” și „In zi de grevă”.

În „Pax”, pictorul Băncilă reprezintă nă-
zuința către un ideal — „idealul păcii”, nă-

zuință ce frământă sufletul masselor mari po-
pulare cari muncesc din greu. Această năzuință
e reprezentată în mod admirabil, prin lucră-
torul care, prin încordarea puternică a muș-
chilor, frânge în două sub talpa piciorului, sa-
bia, simbolul războiului și al măcelului între
oameni.

Musculatura puternică a pieptului și a bra-
țelor goale, strâns legată de munca fierarului,
arată în același timp puterea uriașă a masselor
mari de muncitori. Prin contractia puternică a
mușchilor, pictorul a voit, desigur să ne arate
ce eforturi puternice va trebui să facă încă
omenirea pentru atingerea idealului păcii, iar
prin liniștea încrezătoare și întunecată în ace-
lași timp, a feții, prin această liniște cu care
lucrătorul frânge sabia, pictorul a voit să ne
arate puterea de convingere și gradul de con-
știință cu care omenirea lucră pentru atingerea
acestui ideal. O dungă de lumină ce sclipește
la frântura săbiei pare ca o rază de speranță
în atingerea idealului de pace.

În tabloul intitulat „Plugarii” pictorul ne
evoacă un moment greu din viața „plugarului”
nostru, în aceste vremuri de restriște. El bi-
cuieste urmările triste ale războiului. Un sen-
timent de adâncă întristare ne copleșește când
contemplăm plugul condus de bătrânul gâr-
bovit și sleit de putere, pentru că tot ce a fost

puternic și bun de muncă a părăsit ogorul pen-
tru războiu și măcel.

Celora căror le place să vadă mult roz în
tablourile de pictură, nu vor prea gusta, poate,
realitatea viguroasă din pânzele pictorului
Băncilă. Aceștia, isbiți prea puternic de reali-
tatea și adevărul vieții din pânzele lui Băncilă,
vor reacționa inconștient, descărcându-se mai
ales asupra tehnicii, asupra coloritului și mai
știu eu asupra ce, fără să judece ca tehnica și
coloritul trebuie să corespundă ideii. Numai
așa ele pot evoca idealul care frământă sufle-
tul artistului.

Marele Rembrandt, desigur unul din realisții
cei mai puternici, n'a fost oare criticat că de-
senul lui lasă de dorit?

Desigur, amatorii de culori înflorite și ve-
sele, nu numai de dragul culorilor înflorite și
vesele, precum și iubitorii de linii ondulate și
obrăjei de îngerași, numai de dragul liniilor on-
dulate și-a obrăjeilor de îngerași, vor critica,
la prima vedere, liniile colțurate și asperită-
țile din figurile picturelor realiste; dar pentru
cine caută să judece tehnica și coloritul din
pânzele maestrilor în legătură cu ideea, cu idea-
lul pe care maestrul voeste să-l evoace, acela
va recunoaște, desigur, că artistul nici nu putea
face altfel, fără să se mintă pe el.

Și de aceea și Rembrandt, realistul puter-
nic, ca și Raphael sentimentalul cu suflet de

Numărul popular pe 1 an 4 cor.

Prețul unui exemplar 10 fileri.

Numărul popular pe 1/2, 2 coroa

fluenței, inițiativei franceze, iar influența germană în Balcani este de origine recentă, după ce cancelarul de fier a consolidat imperiul temut de astăzi, Germania militarismului. Sacrificiile de tot felul ale Franței de astăzi se fac deci pentru conservarea unei tradiții, pentru a supraveghea umanitatea franceză introdusă în Balcani, pentru menținerea prestigiului Franței în Orient.

Ecouri la discursul contelui Tisza.

Presă maghiară despre România.

Arad, 10 Decembrie.

Cele două grupări beligerante tind cu orice preț să atragă în sfera lor de acțiune pe singurele state rămase neutrale în Balcani: România și Grecia. Preocupările lor de seamă la această oră se întâlnesc aci. Din informațiile pressei ententiste și a puterilor centrale s'a putut observa această sfortare, și cu prilejul începerii debaterilor parlamentare de Marți factorii de seamă ai vieții politice maghiare au stăruit mult asupra situației celor două state balcanice.

Dacă contele Tisza a recunoscut dificultățile atașării Greciei la puterile centrale, el însă n'a văzut obstacole pentru România de a se atașa acestora împotriva multiplei înțelegeri. Interesele de viață ale României pretind o invazie în stepele muscălești. Iar dacă România s'ar încumeta să intre în campanie contra puterilor centrale, aceste, a spus primul sfetnic al Maj. Sale, vor dispune de forțe cari să paralizaze acțiunea României, astfel că teama de România nu-i întemeiată.

Primul ministru a vorbit cu spiritul de rezoluție ce-l caracterizează, cu spontaneitatea-i cunoscută, cu impetuoșitatea celui mai ilustru reprezentant al elocinței maghiare. Deci *ungurește* spus, nu-i justificată teama de România. Cu toate aceste Tisza n'a vorbit de mijloacele de apropiere față de puternicul regat dunărean, de reconciliație din România și puterile centrale. Lapidarele explicații parlamentare ale contelui au evitat acest punct sensibil. Noi totdeauna am dorit această re-

conciliație și am făcut propagandă pentru cultivarea ei.

Iată câteva specimehe din pressă maghiară: „*Pesti Hirlap*”: „Grecia, în urma situației geografice ce ocupă este silită a se atașa la puterile înțelegerii.

Ce privește România, politica guvernului român se poate asemăna stinxului din vechiul Egipt, care își are întinse ghiarele ascuțite și cu privire misterioasă măsoară imensul deșert. Să admitem oare, că guvernul român mărturisește binefacerile neutralității pur și simplu din sentimentul misericordian, care fără considerare la exigentele situației politice, vrea să scape țara de jertfele și atrocitățile războiului? E greu să admitti așa ceva despre politicianii români, cari la sfârșitul războiului balcanic au găsit că este necesară umilirea Bulgariei, deoarece năzuiau să fie recunoscută România de stat conducător al Balcanului. *A sosit ora a 12-a a neutralității românești*. De aci încolo fiecare moment va însemna degradarea și potențarea pagubei pentru România”.

„*Az Ujság*”: „Deoarece nu suntem Ententiști, socotim ca ceva natural faptul că Ștefan Tisza a vorbit despre România în felul de a vorbi al Ungurului. Vocea lui i-a fost puțin aspră, deoarece noi nu vrem să amăgim pe nimeni cu lingusiri. Noi considerăm pe neutrali, dar *mai ales pe România, o considerăm, ca factor de o foarte mare importanță, dar nu ținem seamă de ea, deoarece dispunem asupra ei*. Iar, atitudinea României va decide situația României în războiu, dar ea nu va influența de loc războiul nostru”.

„*Pesti Napló*”: „Primul-ministru Ștefan Tisza a vorbit despre chestia românească, o chestie care în timpul din urmă și tocmai sub impresiunea evenimentelor recente interesează mult opinia publică maghiară.

Dela izbucnirea marelui războiu european România adeseori și-a schimbat atitudinea. Se pare că România nu a luat cunoștință despre evenimentele ce au avut loc în a doua parte a războiului și uită, că în vremea domniei credinciosului nostru prieten rege Carol, ocrotirea prietenească a Germaniei și a monarhiei a dat României importanță și splendoare.

Depinde de România că oare va intra în alianța victorioasă, ceea ce i-ar aduce nu numai o lărgire de teritoriu, ci o așează în linia de progresare, care după războiu va asigura pe seama învingătorilor o neîntrecută înflorire economică începând dela Oceanul Atlantic până la Golful persic peste întreaga valea Rinului

această liniștită puțin prin gestul increzător cu care aruncă sămânța în pământul din care transpiră o ușoară umezeală, ca după o bură de ploaie. Tehnica ca și coloritul interpretează admirabil ideea ce se degajează.

În „*Prășitorii*”, una din pânzele admirabile ale expoziției din anul acesta, reprezintă multă mișcare. Un colorit expresiv și armonios, întunecat puțin de umbra norilor, ne evocă speranța îngrijorată a unui an îmbelsugat.

În „*April*”, pictorul Băncilă ne-a dat o bucată de adevărat maestru. Câtă gingășie și câtă sinceritate în colțisorul acesta admirabil de natură, în care doarme copilul sărac. După ce toată iarna a tremurat de frig în căsuța săracă, primăvara a ieșit la soare ca toate vietățile pământului. Adoarme lângă gardul unei grădini, inundat de lumina și căldura soarelui dătătoare de viață, inundat de petalele florilor de măr și ca potolit de tot chinul frigului de astă-iarnă.

Și par'că simți cum crește sănătatea în trupșorul lui cuprins de somnul reparator. Aer mult printre crengile și florile copacilor.

În „*Doina*”, pictorul ne înfățișează scena care de sute de ani se repetă ca să treacă din generație în generație *doina* noastră, cântecul care e expresia cea mai sinceră și cea mai adevărată a sufletului poporului nostru. Cât farmec între apropierea aceasta între două vieți: una care așteaptă liniștea somnului de veci și alta

și cea a Dumărei. Nouă ne este plăcută prietenia României, dar dușmănia României nu e îngrozitoare”.

„*Ujság*” (Cluj): „România nu mai numără în jocul de teatru al evenimentelor războiului mondial. Timp de douăsprezece luni de zile statul vecin, despre care nicidecum n'am știut dacă ne este prieten, sau inamic, a fost barometrul agitației nervoase. Întrebători ne întorcem privirea către munții Giurgeului, stam dealungul căei ferate dela Predeal, cu gândul fetei care rupe fir de fir din gingașa margarită și în mod mecanic rostesc la fiecare fir de floare luată de vânt, că: mă iubește, nu mă iubește...? Iar România s'a priceput să ne sguđue nervii, să ne alimenteze în abundență fantezia.

În momentele grave ale încercării și în avântul victoriei România a manifestat aceeași atitudine misterioasă, problematică și nesigură și ca o năplăială ne apăsa greu întrebarea: ce va face acum România, veni-va contra noastră, sau cu noi...

Pe Serbia am îngenunchiat-o, Rușii nu-și mai pot reculege forțele. De acum liniștiți putem spune, că vecinica năplăială pricinuită de nesiguranța atitudinii României, — a trecut, a dispărut, a devenit nul. *De acum România nu mai intră în socoteala noastră*, după cum a spus-o aceasta însuș Tisza în recentul său discurs. Primim cu plăcere și cu recunoștință mâna prietenească ce ni se întinde, apropierea de aliat, dar de acum nu ne mai sguđue nervii, fantezia nu ne-o mai agită și armele noastre învingătoare nu le mai influențează nici faptul dacă întâmplător România ar proceda în alt fel...”

Ziarul vienez „*Arbeiterzeitung*”, organul partidului socialist austriac publică la loc de frunte un articol în care se ocupă cu discursul primului ministru ungar contele Ștefan Tisza și între altele scrie următoarele:

„Contele Tisza deodată a devenit maestrul vorbelor frumoase. Înainte de a ieși în largul negațiunii, el evocă tot felul de sfântă umitate a poporului și numai după ce a făcut aceasta spune despre dreptul electoral, *că acesta nu e permis să se facă în momentele unui entuziasm trecător*. După cuvântul „nu e permis” se ascunde faptul, că Tisza se închină îngenunchiând dinaintea puterii oligarhilor, și deși se entuziasmează de eroismul națiunii sale, el, totuș, nu îndrăznește să urnească din loc nici măcar o singură piatră din vechia și putreda fortăreață. *Contele Tisza este politicianul dela care poporul primește totul: vorbe înzoronate, cuvinte de recunoștință, îndemnuri, dar drepturi nu. Acestora nu li se cuvine — după părerea lui Tisza — să fie amintite în momentele de înălțare*”.

fecioară, sunt considerați colorști pictori, pentru că ei au știut să admonieze, până la cea mai mică linie și mai ușoară nuanță, tehnica și coloritul cu aspirațiile și idealurile ce voiau să le evoace în pânzele lor.

Dar una din caracteristicile operei lui Băncilă, e slăvirea muncii. Pictorul însuș e un muncitor extraordinar. Întreaga lui operă de până acum am putea-o considera ca un ciclu estetic al muncii în Țara Românească.

În dragostea lui nemărginită pentru țăranul nostru producător de bogăție, pictorul Băncilă evocă, în pânzele sale, momente diferite din viața de muncă a țăranului nostru, reușind astfel să deștepte în noi plăceri de ordin sentimental, emoțional și intelectual. Să ne dea prin urmare, operă de artă.

Aproape întotdeauna țăranii din pânzele lui Băncilă, nu-i vedem decât muncind.

Țăranii lui nu sunt îmbrăcați în haină de sărbătoare, ci în haine de muncă. Țăranii lui Băncilă nu pozează. În pânzele lui sunt prinse momente din viața lor de muncă și de multe ori de muncă grea, amintindu-ne țăranii din pânzele lui Millet.

În „*Sămănătorul*”, pictorul ne înfățișează pe țăranul nostru de muncă așa cum îl întâlnim pe întinsul ogoarelor noastre. Grija de a-și vedea rodul muncii îl întunecă puțin fața, grija

care așteaptă să soarbă o lume întreagă de simțiri. Cu câtă luare aminte ascultă copilul cum suflă bătrânului farmecă sunetul fluierului. Par'că înțelege gravitatea momentului: E cântecul nostru, dragul meu, ia aminte! Să-l înveți. El ți-alină tot dorul.

O pânză admirabilă „*La Pârleaz*” — în care respiră multă viață și veselie drăgălașă; — iar în „*Idila*”, pictorul a reușit să evoace ca nime altul până acum, fiorul dragostei rustice, vorbind de curățenie și de sănătate.

Pânze admirabile „*Arderea Uscăturilor*”, „*Viitoarea gospodină*”.

Evreii din generația trecută și Tiganii sunt titlurile caracteristice din România, care au făcut să vibreze simțirea multora din pictorii noștri.

Pe Evrei, pictorul Băncilă i-a simțit totdeauna cu adâncă compătimire.

El nu i-a ridiculizat.

În „*Kolnidre*” reprezintă pe Evreul din generația trecută în extazul înălțării lui către Iehova. E rugăciunea mare a Evreului (Kolnidre). Durerea rasei.

În extazul rugii par'că se degajează de pe fruntea și părul lui iluminarea minții lui. Tablou admirabil.

Atitudinea teatrală caracteristică totdeauna figanților, e admirabil prinsă în tablourile lui Băncilă.

România nu și-a spus încă cuvântul definitiv!

Tratatul româno-rusești.

Scopul vizitei țarului la Reni. — Părerea presei italiene despre concentrările din Basarabia. — Mersul tratatelor ruso-române. — România nu se va opune cu arma trecerii trupelor rusești. — Quadrupla proiectează o mare ofensivă în Balcani. — Nui știri despre acțiunea Rusiei în Balcani.

Arad, 10 Decembrie.

Se anunță din Lugano, că ziarul italian „Corriere della Sera” primește știrea că țarul Rusiei a telegrafiat lui Pasici că va trimite Sârbilor un ajutor grabnic și că peste o săptămână va începe ofensiva contra Bulgariei.

O telegramă din Londra spune că 400,000 de Ruși sunt gata la frontiera Basarabiei ca să treacă prin România în ajutorul Serbiei.

Vizita țarului la Reni a avut de scop — spun ziarurile italiene — să ridice moralul trupelor rusești și totodată să influențeze România.

Ziarele italienești văd în retragerea unor trupe din Dobrogea și îngrămădirea lor la frontiera austro-ungară, *consimțământul României* de a permite Rusiei să treacă peste teritoriul ei. Prin aceasta România s'ar pregăti să aibă armata gata în cazul când ar fi atacată de către puterile centrale, fiindcă a permis trecerea Rușilor prin România.

Intre România și Rusia sunt tratative în curs dela 20 Octombrie, decând trimisul extraordinar al Rusiei a sosit la București.

Aceste tratative produc cele mai frumoase rezultate, mai ales că România ar fi dat asigurări Rusiei că nu va merge niciodată contra ei.

Din această cauză România a și permis concentrarea de trupe rusești la granița ei, fără a protesta.

Rusia speră că, sprijinită de cei 400,000 de Ruși la granița ei, România va putea să intre în războiul alături de ea.

Până acum însă guvernul român se țerește să dea răspunsul definitiv Rusiei.

Se știe în Rusia însă cu siguranță „că România nu se va opune cu arma trecerii trupelor rusești”.

Se mai știe că în cazul unui insucces față de Bulgaria, trupele rusești cari se vor retrage nu vor fi dezarmate de România.

Extraordinar de expansiv e țiganul Stănică. Imbinarea ochilor și căutătura, cum numai la ei o întâlnești.

Portretul dlui Penel, artistul dramatic ieșan, al dnei A. B. și al d-soarei L. S. ne dau de asemenea măsura destoiniciei pictorului în caracterizarea portretului.

În special în portretul dnei A. B., totul pare viu, grație aerului mult care pătrunde cea mai mică frunză, și tonalității culorilor, cari se armonizează așa de bine cu tonul figurei.

Gândindu-mă la întreaga operă a pictorului Băncilă, din care se degajează o profundă iubire de oameni și în special de țărănul român, îmi vine în minte o întrebare:

Care alt pictor și-a iubit mai mult țara cu dealurile și câmpiile ei, cu apele și cerul ei, care altul le-a prins mai minunat toată drăgălășia și farmecul lor și care altul a immortalizat mai frumos momente din viața țărănului nostru decât nemuritorul Grigorescu? (Ul.)

Meritul principal al acestor succese se zice că îl are ministrul României la Petrograd (d. *Diamandy*), precum și ministrul rus la București (d. *Poklewsky-Koziel*).

Încă pe la mijlocul lui Octombrie, d. *Diamandy* a fost la București, pentru ca să spună dlui Brătianu, cum stau lucrurile în Rusia, și să prezinte el personal cererea dlui *Sassonow* de a se permite Rusiei să treacă trupele prin România contra Bulgariei.

Atunci s'a desmintit acest svon, dar azi se confirmă prin faptul că dela aceea dată începând, tratativele, au luat o întorsătură favorabilă.

Trupele aduse în Basarabia — află „Fremdenblatt” — sunt luate de pe frontul german. La Odessa sunt 6 corpuri de armată; acolo se găsește și generalul *Kuropatkin*. Artileria și munițiile acestora e fabricație franceză. Sunt foarte multe trupe căldrețe, ceea ce dovedește că Rusia n'are intenția să debarce aceste trupe, ci să treacă pe uscat cu ele în Bulgaria.

Odată cu începerea ofensivei rusești contra Bulgariei, trupele aliate dela Salonic, precum și Sârbii vor relua o ofensivă energetică (?) În acest fel Quadrupla speră să învâluască armata bulgară, să o taie în două și să se facă joncțiunea între Ruși (!) și Anglo-Francezi.

În acest scop trupele engleze dela Cavala au primit ordin să treacă teritoriul bulgar.

La Salonic au sosit 6 regimente noi de infanterie franceză.

Ziarele bucureștene reproduc următoarea informațiune din „Le Temps”, care, se știe, se inspiră din anturajul guvernului francez:

— Rusia a renunțat la proiectul de a sili România să iasă din neutralitate. Rusia nu va aplica față de România represaliile de cari au uzat Anglia și Franța față de Grecia”.

Despre concentrările rusești din Basarabia primim pentru azi următoarele știri:

După ziarurile intervenționiste din București generalul rus *Maklakow*, încredințat cu organizarea transitelor militare de pe Dunăre, trece în revistă trupele și transitul de muniții în *Ismail* și *Reni*. În sudul Basarabiei se fac mari preparative. În Basarabia și pe Dunăre circulația personală este întreruptă de o săptămână. Trupele concentrate în *Ismail*, au plecat luni în marș grăbit spre *Reni*, unde staționează întreaga flotă dunărească. Diviziunea vaselor de război rusești de pe Marea Neagră staționează la gura *Kiliei*. Din toate acestea, ziarele văd semnele expediției organizate în contra Bulgariei.

Din Iași se anunță: Circulația trenurilor ruso-române nu s'a restabilit încă. Afară de trupele expeditiv organizate în contra Bulgariei, în împrejurimea *Kișineului* s'a concentrat o armată de 175,000 oameni, cu

destinația să întărească armata ofensivei proiectate împotriva *Galiției*.

Din Tulcea se anunță: La stabilimentul rusec de muniții așezat în fața comunei românești *Pătlăgeanca* a sosit ieri un vapor cu mai mulți ofițeri ruși de rang înalt. După câteva ceasuri, vaporul s'a întors spre *Reni*. În cursul zilelor din urmă au debarcat la *Reni* mai multe șlepuri încărcate. La stațiunile granițerești rusești sosesc zilnic transporturi considerabile de oameni și muniții de război.

Părere rusească despre situația Germanilor pe frontul de est.

— Pregătiri de iarnă. —

Pe frontul de nord, — spune agenția *Westnik* — armata germană nu pare a renunța încă la speranța de a face Crăciunul la *Riga*, deși este neîndoios că situația armatei inamice exclude (?) actualmente orice activitate.

Abstracție făcând de impracticabilitatea șoselelor, proviziile de hrană îi lipsesc. Scrisori de ale soldaților germani prinși pe frontul *Dvinsk* dovedesc depresiunea morală a autorilor cari se declară gata să moară pentru patrie, dar nu să moară de foame. Ofițerii germani nu cer trupelor lor să dea atacuri furioase, dar speră că vor putea respinge atacurile Rușilor.

Cu toată situația defavorabilă, adversarul nu se poate resemna să părăsească intenția sa de a forța *Dvina*, nici să renunțe la activitatea sa pe apa *Styr*. Cercurile militare rusești n'au nici cea mai mică îndoială asupra intențiilor inamicului cari se reduc exclusiv la câștigare de timp, menținându-se pe frontul de nord până la lichidarea operațiunilor în Balcani.

În consecință, inamicul se pregătește la campania de iarnă. Frontul rus arată un aspect cu totul altul: aci nu lipsesc nici trupele valide, nici proviziile, nici îmbrăcămintea caldă. Esențialul este însă, că armata rusă este sigură inebanabil de victorie.

Criticul militar al lui „*Revi*” întors de pe frontul armatei rusești aduce cele mai bune impresii, justificând pe deplin mărturisirile din scrisorile particulare și comunicările orale ale persoanelor venind de pe front, mai ales ofițeri răniți. Armata rusă urmărește cu atențiune încordată cursul operațiunilor din Balcani, fiind ferm convisă că evenimentele vor lua și acolo o întorsătură favorabilă aliaților. Se așteaptă cu liniște momentul decisiv pentru ofensiva de ansamblu pe frontul rusec.

PENTRU „ALBUMUL DECO- RAȚILOR ROMÂNI”

nu uitați să trimiteți redacției „Românului” grabnic fotografiile vitezilor noastre și informațiunile necesare (locul nașterii, regimentul, vârsta și faptele răsplătite cu medalia respectivă).

Solia președintelui Wilson

Arad, 10 Decembrie.

Agentia Reuter anunță:

Președintele Wilson în solia sa către Congres condamnă în termeni foarte gravi conspirațiile din Statele Unite. Președintele Statelor Unite face responsabilă Germania pentru aceste conspirații deși nu direct, ci în termeni generali dă acest înțeles acuzațiilor sale. El nu crede că raporturile bune ale Statelor Unite cu celelalte state ar fi mijlocit amenințate și continuând spune:

Cu regret trebuie să comunic Congresului că împotriva păcii naționale și a siguranței în cadrele frontierei țării noastre s'au făcut cele mai grave amenințări. Cu regret trebuie să constat că cetățenii născuți în alte țări, dar naturalizați în America au încercat să dărime autoritatea și prestigiul guvernului și să ne nimicească industria năzuindu-se, în interesul de a-și satisface dorința lor de răzbunare, să săvârșescă atentate împotriva noastră și străduințele noastre politice să le facă obiect al intrigelor străine. Deși numărul acestor persoane e mic față cu numărul imigraților străini, Statele Unite s'au văzut constrânse să recurgă la energice măsuri legale. America nici când n'ar fi crezut, că bărbați de origine germană, cari în împlinirea datoriei lor cetățenești s'au bucurat de o largă libertate, se vor îndrepta cu intențiuni rău voitoare împotriva guvernului și a poporului, care i-a primit bine și le-a dat subsistență.

Președintele Wilson provoacă Congresul să creeze legi, cari să acorde siguranță deplină împotriva acestui rău. Aceste creaturi anarhiste stăpânite de patimi și nerecunoștință trebuie stărpite.

Președintele mai spune în Solia sa către Congres: Aș dori ca să se poată zice că au fost seduși doi-trei oameni de sentimentul fals al devotațiunii lor față de guvernele, cari cărmuesc țara în care s'au născut, iar vina lor e că au înțeles greșit principiile acelei țări. Dar mulți dela noi și numeroase persoane cari se găsesc în țări străine, au uitat de onoarea lor cetățenească, deși s'au născut și au crescut în Statele-Unite, încât au dat în mod pătimas expresiune simpatiei lor față de o partidă sau alta a marelui conflict european și s'au dedat să predice însuși iloyalitatea. Nu pot vorbi despre ceilalți, fără ca să nu amintesc de aceștia exprimându-mi sentimentul de revoltă, care trebuie să-l cuprindă pe fiecare cetățean, gândindu-se la aceste lucruri și la pagubele morale, cari ni le pricinuesc acești oameni.

Despre politica de neutralitate a Statelor Unite, președintele spune:

Trebuie să localizăm acest războiu distrugător. Cel puțin o parte din marea familie a popoarelor să protesteze în scopul menținerii păcii, mai cu seamă pentru a împiedeca ruinarea economică generală.

Despre principiul Monroe președintele spune: Neclintiti trebuie să urmăm spiritul acestei doctrine. În cazul mexican am prestat proba în privința aceasta.

Despre panamericanism Wilson spune: Chiar pentru că dorim o dezvoltare și cărmuire netulburată în înțelesul principiilor noastre despre drept și libertate, suntem împotriva ori cărui amestec în păreri noastre ori din care parte s'ar face aceasta. Nu voim să avem o armată permanentă, decât numai într-o proporție, care corespunde exigențelor noastre în timp de pace și războiu.

Președintele arată în urmă necesitatea unei flote comerciale în număr îndestulător. Din multe motive ponderoase e necesar, ca Statele-Unite să dispună de o mare flotă comercială în scopul îmbogățirii statului. Noi — spune președintele Wilson — prin neglijența și indiferența noastră nescuzabilă prin politica apărării noastre economice lipsită de vederi largi și fără nici o speranță, aproape ne-am nimicit existența.

A bătut ora supremă, ca să reparăm această greșală și să ne recâștigăm neatârănarea noastră comercială. Întreg continentul american

trebuie să se bucure de neatârănare și liberă conducere de sine, în cazul când ar fi atras și el în învâlmășeala afacerilor europene.

În sfârșit solia se ocupă mai cu seamă cu proiecte de înarmare și cu acoperirea cheltuielilor în legătură cu aceasta.

Manifestul „Ligei pentru întregirea României“

Arad, 10 Decembrie 1915.

Am anunțat în unul din numerile precedente instituirea în România a unei noi „Lige pentru întregirea României“. Această ligă a lansat acum un manifest în toată România, în care se spune:

„Dela izbucnirea războiului s'a creiat, greșit în principii și dezastruos în urmări, curentul rusofil. Nesocotind cu totul primejdiile ce ne amenință din Răsărit și pierzând simțul datoriei noastre, acest curent s'a lăsat târfit de sentimente, a trecut peste interesele permanente ale neamului și a retezat din programul imprescriptibil al revendicărilor naționale o parte însemnată și tocmai aceea care astăzi se poate realiza.

În loc să privească într'acolo, conducătorii lui continuă a agita într'o direcție în care în împrejurările actuale nu vom înfăptui nimic.

Având în vedere, că acest curent paralizază forțele active ale țării și față de primejdia care ne pândeste de a ajunge la sfârșitul războiului fără a fi lărgit hotarele țării noastre, ne legăm să ducem o luptă energetică în jurul următoarelor puncte:

Afirmăm hotărît idealul național cuprinzând totalitatea simțurilor românești de sub dominația străină, dela Nistru până la Tisa.

Susținem necesitatea unei politici realiste, urmărind înfăptuirea acelei părți a idealului nostru, pe care împrejurările de astăzi o fac cu putință.

Convinsi, că în situația de astăzi cucerirea Ardealului este cu neputință, cerem o intervenție care să ne realiească Bucovina și Basarabia întreagă, asigurându-ne prin aceasta stăpânirea deplină a gurilor Dunării și libertatea mării.

De aceea stăruim să păstrăm politica tradițională externă a României și să se caute a se obține acordarea tuturor drepturilor legitime pentru frații noștri, cari după încheierea păcii ar rămânea sub stăpânirea străină. Știind bine că curentul rusofil e în bună parte factice și condus și de interese lăturale, că de altă parte foarte mulți împărtășesc vederile noastre ne adresăm acestora și-i invităm să vină la luptă alături de noi“.

Din parlamentul german.

Cancelarul Bethmann-Holweg despre Pace.

Berlin, 9 Decembrie.

Astăzi a fost ziua mult așteptată a consiliului imperial german. Atențiunea tuturor statelor europene a fost orientată spre Berlin, unde cancelarul Bethmann-Hollweg a fost interpellat asupra condițiilor de pace cu cari Germania ar fi de acord.

Drept motivare referitoare la interpelela de pace prezentată în sedință, socialdemocratul Scheidemann spune, că mulți nu vorbesc despre pace din rezervele de a nu da semne de inferioritate. Partidul socialdemocrat este partidul apărării păcii popoarelor și trebuie să își ridice cuvântul. S'aruncăm o privire pe hartă și vedem cum ne stau trupele. Cred oare dușmanii noștri că pot muta războiul pe teritoriul nostru? Ne întrebăm însă dacă dușmanii noștri sunt învoiați să lege pace. Este exchis într'un războiu răspândit în toată Europa, să se poată subjuga și încâtușa una dintre puteri. Numai acela poate vorbi de pace care are deplină încredere în forțele sale și conștiu de aceste

forțe suportă cu liniște orice interpretare falsă, de aceea trebuie să vorbim noi de pace. Respinge presupunerea că războiul Germaniei este războiul de cucerire. Germania nu va ceda Alsacia. Din declarații engleze și franceze reiese o sete de pace. În camera italiană s'a pretins pacea care exclude orice anexare. În asemenea termeni s'a vorbit și în parlamentul ungar.

Dușmanii noștri puteau să recunoască lipsa de bază a planului lor de înfomătare, prin urmare zadarnice rămân și învingerile nădăduite în forțele militare. Acestea sunt faptele pentru cari trebuie să vorbim de pace. Dacă presa statelor beligerante ar vesti intențiile de pace, cu forță elementară ar izbucni și dorul de pace. Cine pune opreliști celui ce vrea să înfăptuiască pacea, săvârșeste o crimă față de omenirea întreagă. Socialismul democrat a fost prea slab pentru împiedecarea războiului. Hotarele noastre nu sunt primejdiate astăzi, de aceea ni se impune datoria să interpelăm cancelarul, printre ce condiții ar da un început tratativelor de pace. Nici cu o zi mai mult decât cere necesitatea pentru garanța țințelor impuse, poporul german nu vrea să continue războiul. Pentru independență, națiunea jertfeste totul, nu riscă însă viața unui singur om pentru interese capitaliste. La chemarea sub drapel a tovarășilor noștri de principiu au vrut să împiedece sfărâmarea Germaniei, dar nu să supună lumea în jugul Germaniei. Un popor pacinic ca cel german nu are nizuință de răzbunare și nimicire. Declarăm că vrem pacea, fiindcă poporul german este destul de puternic și rezolut pentru ca și în viitor să-și apere hotarele și căminurile, în caz dacă dușmanul nu are dispoziții pașnice. Lumea întreagă așteaptă cu nerăbdare vorbirea cancelarului. Nădăduiesc că va răsi cuvântul mântuitor care să exprime învoirile referitoare la pace. Dorim, ca Germania să tacă cel dintâi pas pentru împiedecarea groaznicului războiu. (Aplauze și aclamări în partidul socialdemocrat).

La această interpelela de pace cancelarul Bethmann-Hollweg a răspuns imediat.

Raportorul interpelelației de pace — a spus cancelarul — a produs bucurie la dușmanii noștri. Au atribuit o slăbire a rândurilor noastre și a unității germane. Interpelelația însă le-a pricinuit adâncă decepție, pentru că n'a fost decât glasul regretului că nu profităm de ocazia încheierii unei păci cinstite. Am obținut rezultate colosale: Am realizat alianța cu Turcia, ceea ce amenință dominațiunea engleză.

— E foarte evident, că noi vom suporta cheltuielile războiului. Cu toate acestea, dușmanii noștri accentuiază în permanentă, că pace nu se poate încheia înainte de înfrângerea Germaniei. Guvernele ententei au și astăzi atitudinea dela izbucnirea războiului: vor Alsacia-Lorena și înfrângerea militarismului. Adversarii noștri nu doresc pacea. Cu cât va ține mai mult războiul, cu atât vor fi mai sigure garanțele condițiilor de pace. Știm că Franța este aliată cu Rusia împotriva noastră. A acordat Rusiei împrumuturi pentru ca aceasta să poată construi fortărețe împotriva noastră. Va trebui să ne păzim: existența Germaniei nu-l permis să fie amenințată. Nu vom sfârși războiul decât prin înfăptuirea bazelor sigure politice, militare și economice.

PENTRU „CARTEA DE LAUR ROMÂNEASCĂ“

nu uitați să trimiteți redacției „Românului“ orice act, dovadă de vitejie
::: săvârșită de eroii noștri. :::

Jertfa Românilor pentru tron și patrie!

Lista soldaților Români din comuna Băcia, comitatul Hunedoarei, pe câmpul de luptă.

Romul Avram, june
Aron Grozea, june
Ludovic Chlcşa, 2 copii
Ioan Muntean, iun., 1 copil
Ioan Mitulescu, 1 copil
Băția Bățalan, 1 copil
Augustin Fillmon, june
Petru Gheorghescu, 1 copil, (rănit)
Gheorghe Lungu, 1 copil
10 Gheorghe Frențolu
Lați Suclu, are 1 copil
Avram Muntean, june (rănit)
Adam Muntean, june (rănit)
Ioan Danclu, are 3 copii (rănit)
Ioan Nădășteanu
Samuil Stanciu, 1 copil
Mihail Morariu, june și
Ioan Morariu, june, frați
Alexandru Halalal, june

20 Dionisie Muntean, june
Ioachim Bugnariu, june
Vicențiu Muntean, june
Ioan Drăgan, 2 copii
Iosif Filip, 1 copil
Dumitru Bățalan, 1 copil
Clurar Căldărar și
Antica Căldărar, june, frați
Gheorghe Moldovan, june
Ioan Muntean, sen.
30 Ioan Ghinde, 1 copil
Iosif Mitulescu
Livius Podelean
Ioan Podelean
Aron Toma, 1 copil
Gheorghe Nădășteanu, june
36 Teodor al lui Simeon Nădășteanu.

Comunicat prin Pompiliu E. Constantin, adm. par.

Comunicate oficiale despre mersul războiului.

Biroul telegrafic ungar ne trimite spre publicare următoarele telegrame oficiale:

Budapesta, 9 Decembrie. — Se comunică dela cartierul general:

Pe frontul rus: Nici un eveniment.

Pe frontul italian: Atacurile zadarnice ale Italianilor în comitatul Gorizei îndreptate contra sectoarelor noastre, se continuă. Asemenea atacuri am respins la Oslavia pe "muntele" San Michel și San Martino. Trupele noastre și-au reparat pozițiile prin ocuparea unui sector dușman de pe linia de război dela Dolien (la nord-vest de Tolmein). În Tirolul de sud, artileria italiană bombardează unele poziții ale întăririlor dela Riva și Landaro.

Pe frontul sud-estic: Pe înălțimile sud-vestice dela Plevile am alungat bande muntene. Spre nord de Berane, pe linia granițerească am forțat retragerea pei stânga a munteneștilor. Luptele în contra aripei drepte a dușmanului continuă cu succes. Pe înălțimile vestice dela Ipek am respins trupele sârbești. Numărul prizonierilor de ieri este 2 ofițeri și 1000 soldați.

Luptele marine: În 7 c. un submarin al nostru din golful Drin a luat și transportat la Cattaro o luntre albaneză cu motor, în care erau 30 soldați sârbi dezertori, înarmați cu puști, 4 tunuri și muniții.

Berlin, 9 Decembrie. — Se comunică dela marele cartier general:

Pe frontul occidental: Pe diferitele puncte a liniei de război, se dau vehemente lupte de artilerie, îndeosebi în Flandria și în direcția înălțimii de 123 m. la nord-est dela Souain. La sud de Laon am forțat aterizarea unui aeroplan, conducătorii aparatului i-am făcut prizonieri.

Pe frontul oriental: Afară de unele lupte ale trupelor de recunoaștere, evenimente nu sunt.

Pe frontul din Balcan: La Ipek și spre sud de Plevile și Sienița luptele continuă cu succes. Trupe bulgare au ocupat Diacova, Dibna, Struga și Ohrida. În tinutul Vardarului operațiunile înaintază cu isbândă.

50 de broșuri pentru soldații noștri.

(O listă de cărți).

De Sinbad.

Se apropie Crăciunul. Al doilea Crăciun în tabără! Te gândești la cel de prin tranșee și la cel din spitale? Tu, care stai la căldură, tu, căruia soarta ți-a hărăzit să nu degeri de frig, să nu fi în fața glonțului dușman, să nu gândești în fiecare clipă: acum, acum mi-a sosit sfârșitul — te gândești la suferințele celui lungit pe patul din spital și vrei să alini și tu, cât de puțin, cu cât poți, durerea năpraznică, de care a fost cuprins?

Ată, îți dau un sfat. Ca să nu spui că nu știi ce să trimiți de Crăciun celor din tranșee, de pe câmpul de luptă, și celor de prin spitale, am compus o listă de 50 broșuri ieftine și bune. Le-am ales dintr'un maldăr de cărți ale librăriilor editoare Ciurcu și Krafft (din Brașov și Sibiu). Broșurile recomandate au marele favor că au fost tipărite aici, la noi, și că se află încă în depozitul librăriilor noastre. (Mi se spune că multe din cărțile recomandate de mine în „Românul” 229—334 nu se mai găsesc pe la librăriile noastre, deoarece fac parte din bibliotecile populare din România — iar din România de multă, multă vreme nu mai căpătăm carte românească!)

Lista mea de acum este numai pentru soldații români de pe la sate — intelectualii o vor putea folosi numai dacă vor vrea să cunoască literatura noastră populară. Nici lista aceasta nu este completă. Nu poate fi completă. Voi mai adăuga din greu până ce voi ajunge — încetul pe încetul — la o listă cât se poate mai completă. Orice ajutor binevoitor îmi este bine venit.

Ne vom folosi de următoarele prescurtări, pentru ca să cruțăm spațiul:

Biblioteca populară a „Tribunei”, (editura „Institutului tipografic”, la început, mai apoi: W. Krafft, Sibiu) vom însemna-o cu Tr.

Biblioteca „Din literatura populară” (editată de Institutul de editură Ioan I. Ciurcu, Brașov) cu Lit. pop.

Biblioteca „Folii Poporului” (Sibiu) cu BFP.

Impart materialul în următoarele despărțăminte:

I. Poezii.
II. Povestii, balade populare (în vers și proză).
III. Povestiri, povești hazlii, anecdote.
IV. Povestiri.
V. Diverse.

Mai mult de 1 cor. nu costă nici o broșură.

I. Poezii.

1. Poezii populare, cântece bătrânești. Din culegerile lui Ioan Pop Reteganul. Tr. 48 (0.20).

2. Poezii populare, din Mărginime, de pe câmpie și din Materii Sibiului, culese de Maria Cunțan. BFP. (20 bani).

3. Intimioara, adică floarea poeziei naționale. (ed. III) Krafft, o culegere de poezii lirice, epice etc., din diferite surse române (neleg. 60 b.; legată 1 cor.)

4. Versuri și proză, de G. Coșbuc. Biblioteca noastră”. (Caransebeș) No. 3—4 (56 b.)

5. Balade populare. Tr. 49 (60 b.)

II. Povestii, balade populare (în versuri și proză).
6. Harep alb, de Ioan Creangă. Lit. pop. (32 b.) (In Bibl. Asoc. No. 4—5 cu 60 b.; In Bibl. p. toți No. 31 cu 30 b.)

7. Capra cu trei iezi, de Ioan Creangă. Lit. pop. (12 bani).

8. Blăstăm, de mamă, de G. Coșbuc. (ediția XI), Tr. 13 (16 b.)

9. Pe pământul Turcului, de G. Coșbuc. (ed. II.) Tr. 17 (16 b.)

10. Fulgeri, de G. Coșbuc. (ed. II), Tr. 33 (10 b.)

11. Fata craiului din cetini. De G. Coșbuc. (ed. III) Tr. 23 (8 bani).

12. Pipăruș Petru. De I. T. Mera (ed. V.) Tr. 4 (16 bani).

13. Soacra cu trei nurori. De I. Creangă. (ed. II) Lit. pop. (12 b.)

14. Corbea Haldacul, baladă. Lit. Pop. (12 b.)

15. Baba Iadului, poveste în versuri, de Ioan Moța. (ed. II). Tr. 36 (16 b.)

16. Ileana Cosbuc. Poveste de M(iron) P(ompiliu). Lit. pop. (30 b.)

17. Ștefăniță Vodă și Radu Calomfirescu, balade de V. Alecsandri. Lit. pop. (12 b.)

18. Pinteza Viteazul. Baladă populară. Lit. pop. (12 bani).

19. Povestii populare de cuprins moral. Culese de S. Teodorescu-Chirileanu. Lit. pop. (16 b.)

20. Grula lui Novac. Legendă populară (ed. III), Lit. pop. (12 bani).

21. Ghișă Cătănuță. Baladă. (ed. II.) Lit. pop. (12 bani).

22. Florin, poveste în versuri. De S. Coșbuc. Lit. pop. (20 bani).

23. Codreana Sănziana. Poveste de M. Pompiliu. (ed. II.) Lit. Pop. (12 bani).

24. Teiu-legănat. Poveste de Gr. Sima al lui Ioan. (ed. II.) Tr. 7 (16 bani).

25. Scăpărtoarea. Din poveștile lui Andersen. (ed. II.) Tr. 22 (8 bani).

26. Căldrușa cu trei picloare. Poveste. Trad. de El. Tănăsescu, din Genevray. (ed. III.) Tr. 18 (16 b.)

27. Povestii. de Silvestru Moldovan. Tr. 63 (16 b.)

28. Prințesa fermecată. Poveste în versuri, de Petru Dulfu. (ed. II.) Tr. 37 (20 b.)

29. Ce n'a fost și nu va fi. Poveste de I. T. Mera. (ed. IV.) Tr. 3 (8 b.)

III. Povestiri, povești hazlii, anecdote.
30. Popa care știe carte și Ion Itețu. De V. A. Urechid. (Ciurcu). (24 b.)

31. Din traista lui Moș Stoica, o sută și una minciuni populare din țara Ardealului, date la iveală de Sanda Pungă-goald, dascăl și fecior de popă. (ed. V.) Ciurcu. (40 bani).

32. Căzania Tiganilor, povestită în versuri de glume, de Nic. al lui Ion. (ed. III.) Ciurcu (12 b.)

33. Bobărnaci și baxaconii. O colecție de glume și caricaturi, publicate de Emil Borcia, (seria I.) W. Krafft (80 b.)

34. Păcală și Tândală. De Silvestru Moldovan (ed. V.) Tr. 5 (6 bani).

35. Păcală. Intâmplări din viața sa. De Teodorescu-Chirileanu. Lit. pop. (24 b.)

36. Lumea prostilor. Poveste de Silvestru Moldovan. (ed. III.) Tr. 30 (10 bani).

37. Anecdote și povești. De Silv. Moldovanu. Tr. 62 (16 bani).

38. Păcală în satul lui. De Ioan Slavici. Tr. 28 (20 bani).

IV. Povestiri.

39. Pășania mea dela târg și Tovarășul de drum. De Păivărintă. Pov. finlandeze. Trad. de I. C. Panțu. (Ciurcu. 30 bani). (Ultima trad. și de O. Parsch, în „Bibl. Minervei”, No. 122, 30 bani).

40. Taina unei vieți. De Björnson. Tr. 26. (12 b.)

41. Prietenul meu Vântură-Teard. Din novelele californice ale lui Bret Harte (ed. II.) Tr. 21 (16 b.)

42. Sfântul Nicolae. De Matilda Ponl. (ed. II), Tr. 11. (16 bani).

43. Un peșitor îndărătnic. De Björnson. (ed. III), Tr. 20 (8 bani).

44. Robinson Crusoe. De Defoe. (ed. II). Ciurcu. (70 bani), cu ilustrațiuni.

45. Alexandria, Viața, laptele și întâmplările lui Alexandru cel Mare Macedon. (editura W. Krafft din Sibiu, fără ilustr., 60 bani; ed. Ciurcu, cu ilustrațiuni, + întâmplarea celor patru corăbieri rusești. — 70 b. (Bibl. „Asoc.” No. 9—10; Bibl. p. toți No. 467—8; Bibl. p. popor „Casa școalelor No. 1. 30 b.)

46. Genoveva sau învingerea nevinovăției. ed. Ciurcu (ed. III) cu ilustr. 70 b.; ed. Krafft, cu il., 60 b. (Bibl. p. popor No. 4, 45 b.)

47. Istoria prea frumoasă a Argheș și a preamăsei Elena. De Ioan Barac. (în versuri). ed. Ciurcu, (ed. II) 30 b.; ed. Krafft 30 b. (Bibl. p. popor „Casa școalelor” No. 2, 25 bani).

V. Diversă.

48. *Găcituri de Isidor Dopp*, cu un anex: *Glume*. (ed. II) B.F.p. 7 (20 b.).

49. *Jucării și jocuri de copii*. Adunată de P. Ispirescu. (ed. II) Tr. 6, (50 b.)

50. *Colindele Crăciunului*. (Căntece de țroz și stea). De Petru Băncilă. Kraftt, (30 b.)

Dispensarea dela serviciu militar.

— Ordinașunea ministrului de Interne. —

Arad, 10 Decembrie.

Ministrul de Interne a adresat subprefecților comitatelor ordinașunea dela vale care cuprinde normele directive pentru dispensarea dela serviciu militar:

In legătură cu chemarea la controalele suplimentare in curgere a glotașilor născuți in anii 1873—1896 aduc la cunoștință dlui prefect că in ce privește dispensarea glotașilor obligați la serviciu militar sunt directive principiile și normele cari le-am precizat in circularile cari le-am dat in această chestie. Se face abatere numai privitor la datul, de când sunt aplicați in condișunea la care se face provocare pentru dispensare, stabilindu-se ziua de 15 Septembrie 1915.

Cu acest prilej îl provoc pe d. subprefect, ca să aducă la cunoștință dimisionarea celor dispensați nu numai autoritășilor dispensatoare, cum s'a practicat până acum, ci in viitor și forulul prim al autoritășilor de evidență militară, imediat și nemijlocit și adecă:

a) pe glotașii din clasa A) (cel cari au primit instrucșie militară in timp de pace) comandel glotașilor, căreia aparține respectivul glotaș după ubicașiunea sa; b) pe glotași asentași cu prilejul controalelor de glotași, comandel de întregire a honvezimel sau a armatei comune, indicată pe legitimașia de glotaș; c) pe glotașii dispensați de a se prezenta la controale sau dela serviciu militar pe timp nehotărît, comandel de întregire a honvezimel, la care aparține de competență comuna sau orașul, in care trălește respectivul glotaș.

Dispoșiunea aceasta are de scop ca acel glotaș dimisionaș din condișunea in care erau aplicași să poată fi chemași in serviciu militar in scurt timp după dimisiunea lor sau să fie prezentași la controla de asentare.

Budapesta, 16 Noembrie 1915.

In locul ministrului:

Dr. Némethy, secretar de stat.

Otrăviri in masse
in Maramurăș.

Jertfele spirțului de methyl: 63 morți și 18 grav bolnavi.

Sighet, 9 Decembrie.

De câteva zile Maramurășul și comitatele învecinate din cauza unui eveniment misterios. Este cazul unei otrăviri căreia până acuma i-au căzut jertfă 63 morți și 18 grav bolnavi din 12 comune ale Maramurășului. S'au răspândit diferite șvonuri, dar ancheta a constat că jertfele se atribue otrăvirei in massă cu alcool methylic.

Nunta din Tiszabogdani.

Vineri in 26 Noembrie a fost nuntă in casa unui țaran român fruntaș din comuna Tiszabogdani in cercul valea Tisei. Pentru aceasta ocazie au cumpărat dela cărcimarul Rosenthal 25 litri rachiu. Toți cei 150 oameni cari au participat la nuntă au beut din alcool. Peste două zile, Duminecă, a murit bătrânul Grigorie Filipciuc de 73 ani. Acest caz de moarte n'ar fi produs surprindere dacă in seara aceleiași zile n'ar fi murit un fecior al bătrânului Filipciuc, iar luni dimineașă au murit subit alți șase oameni. Toți au beut rachiul la nunta lui Filipciuc sau in cărcimă. Gendarmeria a anunșat numai decât procuratura din Marmășia despre cazurile de moarte suspecte și bănuind otrăvirea de alcool a sevestrat toată cantitatea de rachiul și spirț din cărcimă lui Rosenthal. Acesta a declarat că auzind despre cazurile de moarte și el s'a gândit la otrăvire prin alcool, și a beut și el un pă-

hărel din rachiul ce-l avea in vânzare, fără să i-se întâmple ceva; pentru ca să adeverească cele spuse a beut și in fața gendarmilor din rachiul suspect. Cu toate acestea gendarmeria a sevestrat spirțul.

Cazuri de moarte in massă.

Luni, Marți și in cursul zilelor următoare s'au dat procurorului Illés Andor din Sighet încunoștinșări despre cazurile de moarte in massă întâmplăte in diferite comune. In satele Șieu, leud Batiza, Strâmțura, Glod, Robzalia și Dragomirești au murit 36 persoane, in Petrova 1, in Desăști 5, in Barcan 4, in Biserica-albă (Tiszahéregyháza) 1. In Tiszabogdani numărul morșilor s'a ridicat la 12.

Cercetarea.

Polișia, gendarmeria, autoritășile administrative au pornit cea mai strictă cercetare, ordonând autopsia cadavrelor și in înțelegere cu subprefectul Szabó Sándor au sevestrat toate rezervele de spirț de pe teritoriul comitatului întreg. In urmarea autopsiilor făcute de medicul din Sighet Dr. Hegyi Mózes și Dr. Rosner Isidor s'a constat moartea prin otrăvire cu alcool de methyl.

Medicul Dr. Hegyi Mózes a făcut următoarea declarație: Indată ce mi s'a adus la cunoștinșă cel dintâi caz de moarte, m'am dus in Tiszabogdani unde mi s'au dat informașile cazurilor de holeră. Autopsia însă și simptomele bolnavilor transportași la clinică, ne-au dovedit neverificarea acestor presupuneri.

M'am dus din casă in casă să fac perchișiție după doștorile secrete obicinuite la țărani. N'am găsit însă nimic. Familiile celor morți mi-au spus amănuntele boalei: dureri pronunșate și șgârçiuri de stomac, asemenea in mâni și picioare, ameteți, groaznice dureri de cap și simptomele tipice ale otrăvirei cu methyl: li s'a întunecat vederea și li s'a închis graiul. La autopsie a mai dat dovadă simptomele acestei otrăviri, fiind sângele cadavrelor întunecat brun, roș și fluid, ceace denoșă încă moartea subită prin inec.

In întreg organismul cadavrelor s'a simșit mirosul pronunșat al alcoolului. Părerea mea este că avem a face cu cazurile de otrăvire prin alcool, ce denoșă orbirea (amauroza) și transformarea tipică a sângelui. Că m'au murit toți cari au beut din alcoolul otrăvicios se explică prin rezistența fizică, și stomacul plin ceace a împiedecat absorbirea alcoolului.

Cum s'a adus in circulașie acest alcool?

Bănuiala bineînșeles a căzut asupra cărcimaruului, fiind acuzat că intenșionat au adus in circulașie spirțul methylic. In curând însă a fost delășurată aceasta bănuială, anunșând gendarmeria că in comunele Șieu și Batiza și cărcimarii au murit. Aceștia au consumat ceai cu rom. Ancheta a descoperit că spirțul a fost consumat sporit cu apă, sau in forma de rom. Fiecare comună își are cărcimarul care vinde spirțul celorlalți cărcimarii mai mici. Din mărturisirile acestor Evrei s'a aflat că spirțul suspect a fost cumpărat in fabrica de spirț a lui Stern și Deutsch din Sighetul Marmășiei. Li s'a vândut in forma de spirț curat și n'au avut cunoștinșă despre substanșele lui methylice.

S'a pornit cercetarea și in fabrica lui Stern și Deutsch, pentru care a fost chemat inginerul chemist Szobel din Sățmar, punându-le șeful la dispoșiție întreg magazinul, au găsit resturile spirțului methylic, vre-o 80 litri așezate intr'un vas de fier.

Deoarece fabrica a recunoscut că din acest spirț a vândut cărcimariilor dela sate, au sevestrat toată magazina. Fabrica a dovedit prin căștile comandelor adresa fabricei de spirț din Budapesta de unde a cumpărat acest alcool. In Budapesta s'a pornit anchetă in direcșia aceasta.

Jertfele.

In urma rapoartelor de până acuma sosite la procuratură, in comitat au murit 63 oameni, intre cari 4 femei, cei doi cărcimarii și preoștul ovreiesă din satul Rosalia. 18 sunt grav bolnavi și aproape toți și-au pierdut vederea și au amușit, deoarece însă ajutorul medical

le-a venit destul de urgenșă, e speranșă să poată scăpa cu viața.

Toate cărcimurile comitatului sunt sevestrate, astfel încât in Marmășia nimeni nu poate obține un păhărel de spirț. Deoarece fabrica din Sighet a lui Stern și Deutsch pot dovedi prin facturi dela care fabrică au pus in vânzare spirțul otrăvit, e foarte probabil că cercetare se va porni in altă direcșie.

Spirțul cu methyl a fost cumpărat in Budapesta.

Stern Fischl, șeful fabricei Stern și Deutsch dă următoarele amănunte referitoare la cumpărea spirțului:

— Materia brută pentru spirț, noi o cumpăram din fabricile de spirț agricole, cele mai adeseori prin agenșii din Budapesta. In luna Octombrie in toată țara n'am căpătat spirț curat, și am profitat de ocazia ofertului făcut de un agent care mi-a spus că agenșii Heller Zsigmond și Schwartz din Budapesta au cumpărat la o licitașie 1300 litri spirț curat in două vase de fer. Aceștia la rândul lor mi-au arătat chitanșele prin care s'a adevărit că ei au plătit darea pentru spirț, iar spirțul methylic e scutit de dare.

— Mi s'a părut ciudat însă că spirțul e notat de 98 grade, și eu știam că spirțul nu are decât 96.6 și foarte rar 97.2 grade. La cererea mea însuș comisarul financiar a gradat spirțul linișșindu-mă că are 98 grade fiindcă este foarte fin.

Nu mult in urmă spirțul a sosit la Sighet. Și aici m'au linișșit despre calitatea lui superioară. L-am pus in circulașie și s'a vândut tot afară de cele 80 litri rămase încă in depozit. Unde s'a preparat acest spirț, polișia din Budapesta va trebui să afle.

Rășboiul european.

Trupele antantel se retrag in Salonic.

Berlin. — „Tribuna” are informașia că la consiliul de rășboiu din Calais s'a luat hotărârea ca trupele anglo-franceze să evacueze frontul dela Strumișa și să se retragă in Salonic.

Condișiunile de Pace ale Angliei.

Londra. — In săptămâna trecută „Union Democratie Control”, a ținut in Manchester o întrunire. La această întrunire s'au discutat condișiunile păcii pe cari Roden Buxton le fixează in următoarele:

1. Germania să-și retragă trupele din Belgia, Franța, teritoriile baltice și Serbia.
2. Anglia nu va plăti nici o despăgubire, ție rășboiu, dar Germania să fie silișă să plătească pagubele din Belgia.
3. Chestiunile cari sunt a se tranșă între Germania, Franța, Italia, Serbia, Austro-Ungaria, Rusia și Turcia, se vor aplană prin intermediarul Angliei, pe temeiul principiului nașionalitășilor.
4. Germaniei i-se va recunoaște dreptul de a avea colonii, dar nu atâtea câte a avut înainte de rășboiu.

Căși austriecl luptă impotriva Italianilor?

Roma. — După ziarul „Democrat” armata austro-ungară care se bate acuma in contra Italianilor s'ar urca la 800 mii de oameni.

Tratativele Înțelegerei cu Grecia.

Rotterdam. — Se anunșă din Atena: Intre Rhallis și generalul Sarrail au loc tratative privitor la amănuntele situașiei, iar in urmă se vor întruni delegașii militari greci și francezi. Cercurile de cădere speră că tratativele se vor termina favorabil. Legașiunea engleză desminte știrea, că in Anglia a fost prohibit exportul in Grecia. Guvernul grec desminte in un comunicat al său, că la Malta ar fi fost oprit un vapor încărcat cu marfă pentru Grecia.

Berlin. — „Petit Journal” anunșă din Atena despre tratativele Înțelegerei cu Grecia:

Tratatul între puterile înțelegerii și Grecia au curs trăgănat. Ministrul Franței la Atena, Guillemin a fost ieri în audiență la regele Constantin. Guvernul grec stăruie pentru punctul său de vedere, făcând dependente acordarea altor concesiuni de părerea bărbatilor militari competenți ai Greciei, ceea ce însă puterile înțelegerii nu voiesc să accepte. Corespondentul numitului ziar francez a aflat din sursă pretinsă bineinformată că e **iminentă faza decizivă a tratatelor**, și din cauza aceasta aliații s'au văzut îndemnați să examineze din nou situația trupelor expediționare, iar cestia expediției la Salonic să caute a o rezolvi într'alt chip.

Denys-Cochin se va declara.

Paris. — „Journal des Debates” anunță: Denys-Cochin a declarat că va face declarații cu cel mai apropiat prilej în subcomisia de externe a camerei despre experiențele care le-a câștigat în călătoria sa la Atena și despre rezultatele misiunii sale diplomatice.

Lupte de artilerie la Demirkapu.

Lugano. — Lui „Secolo” i se anunță din Atena: La Demirkapu are loc un neîntrerupt duel între artileria bulgară și franceză.

Exregele Manuel pe frontul francez.

Genf. — Exregele Portugaliei, Manuel, a părăsit Londra, plecând pe frontul francez.

Noul transporturi engleze la Salonic.

Bern. — Lui „Gazette del Popolo” i se telegrafiază din Salonic că acolo, au fost debarcate mai multe regimente engleze.

Italianii trimit trupe în Albania.

Basel. — „Baseler Nachrichten” e informat din Milano, că transportarea trupelor italiene din Bari în Albania e în curs. După informații particulare demne de toată încrederea **trupele italiene vor fi debarcate la Sant'Quaranta**, unde au debarcat și detașamente engleze și franceze.

Regruparea armatei italiene.

Zürich. — Ziarele din Milano anunță: La spatele frontului italian se observă o vie mișcare. S'a început regrouparea armatei italiene.

Italia și Germania.

Bern. — După o telegramă primită din Roma de „Echo” discursul lui Sonnino va constrânge partidul lui Giolitti să fie și mai rezervat. În cercurile politice se vorbește că **Italia prin semnarea contractului dela Londra, anunțată acum și oficial, va fi mână în războiu cu Germania.**

Consiliul de miniștri anglo-francez.

Berlin. — Lui „Lokalanzeiger” i-se anunță din Amsterdam:

După știrile sosite din Londra, în consiliul de miniștri anglo-francez, care a avut loc mai în urmă s'au discutat mai cu seamă chestii financiare. S'au stabilit afară de aceasta **normele pentru transportarea de muniții pentru trupele cari luptă pe frontul occidental. Franța va furniza muniție, iar Anglia va îngriji de transportul ei și apărarea transportului.**

Divergențele de păreri, cari există între cele două cabinete privitor la expediția balcanică n'a reușit să fie înlăturate. Probabil însă, că înțelegerea nu va recurge la alte măsuri mai energice față de Grecia.

Câtă vreme Francezii s'au declarat cu toată hotărârea împotriva continuării operațiilor la Galipoli, Englezii stăruie pentru aceasta. Consiliul de miniștri a hotărât, că **aceasta chestie să fie încredințată spre deliberare consiliului de războiu.**

În ce privește participarea Franței la rezolvirea chestiei persane, Grey a declarat că **aceasta chestie atinge numai interesele Angliei și Rusiei și în consecință rezolvirea ei e rezervată acestor două puteri.**

INFORMAȚIUNI.

Arad, 10 Decembrie 1915.

In amintirea lubiților răposați. Următorii membri ai familiei Comanici (fice, fii, gineri), în scopul eternizării memoriei mult regretatului George Comanici, fost notar penz. în Veneția inf., au bnevoit a dăru și anume: Emilian Cioran, paroh (Rășinari) și soția sa Elvira 3 cor., Ghiță Pop, notar (Părău), soția sa Mărioara și fiica lor Hortenzia 3 cor., Mihail Ganea paroh (Veneția inf.) și soția sa Valeria 2 cor., Virgil Pop paroh (Cristian) și soția sa Eugenia 2 cor., văd. Elisaveta Comanici 2 cor., Aurel Călniceanu, as. cons. (Arad) și Aurica 2 cor., Ioniță Tulbure și Valentina 2 cor., Octavian Comanici cleric 2 cor., și Mateiu Mateiu dir. (Veneția) 2 cor. sau în total 20 cor. din cari 10 cor. la „Fondul Dr. D. P. Barcianu, pentru ajutorarea calfelor fără de lucru”, iar 10 cor. la „Legatul Silvia Dr. Barcian, pentru ajutorarea copiilor săraci din Rășinari, aplicați la meserii”. Pentru prinos exprimă sincere mulțumiri în numele Reuniunii Meseriașilor sibieni: Victor Tordășianu, president.

Mercier nu va merge la papa. Din Berna se anunță: Primatele Mercier din Malinez a adus la cunoștința papei că nu va lua parte în consistor, deoarece autoritățile germane au cerut dela el să-și facă drumul la Roma prin Germania și Elveția, iar primatele voia să treacă prin Franța și Anglia.

Distincție franceză țarului și lui Nicolae Nicolaevici. Din Berna se anunță: Guvernul francez a conferit țarului și marelui duce Nicolae Nicolaevici două cruci de aur pentru merite de războiu.

Statula Jeannel d'Arc din New-York. În 6 Decembrie s'a serbat inaugurarea statuei Jeannei d'Arc în New-York pe Riverside Drive. La festivalul inaugurării s'au prezentat corporațiuni artistice și patriotice. Vorbirea ocazională a rostit-o ambasadorul francez Jusserand.

Generalul Gallieni. Noul ministru de războiu al cabinetului Briand, organizatorul apărării Parisului, s'a născut la 24 April 1849. El e de origine din Saint-Cyr și și-a făcut cariera în armata colonială.

În 1870 luptă la Bazeilles și Sedan unde e făcut prizonier. În 1876 el trece la vânătorii senegalezi și se imbarcă pentru Senegal.

Acolo începe el această carieră totodată militară, diplomatică și administrativă, pe care a urmărit-o așa de strălucit de atunci și care i-a făcut un loc așa de preponderant în istoria expansiunii coloniale franceze, în cursul celor 30 ani din urmă. Grație lui, Franța putu face — cu excepția celorlalte națiuni — comerț în Nigerul-superior. Gallieni a fost primul comandant suprem al Sudanului francez.

El s'a întors apoi în Franța la regimentul 4 din Toulon.

În calitate de colonel, se imbarcă în 1895 pentru Extremul-Orient, unde a dat dovezi de aceleași calități cari le-a desfășurat și mai înainte, ajungând un șef desăvârșit. El a organizat acolo frontierele și a măturat complet țara de toate bandele de pirați chinezi. A pacificat Jen-Thé și l-a forțat pe Dé Tham să se supună.

În urma campaniei din 1895, situația în Madagascar a devenit gravă. Guvernul a făcut apel la colonelul Gallieni, înaintat la gradul de general, pentru a pacifica marea insulă. El s'a imbarcat în 1896, lăsând pe Laroch în funcția de resident general și opera sa începu. Madagascarul a fost pacificat și străbătut de drumuri și de linii ferate. El a organizat portul Diego-Suarez, punctul de sprijin al flotei franceze din emisfera australiană.

El a fost înaintat succesiv la gradul de general de divizie și membru în consiliul superior de războiu.

Gallieni e autorul a numeroase opere importante: Voyage au Soudan français; Deux campagnes au Soudan, operă premiată de Academia franceză; La Pacification de Madagascar, etc.

Ultima oră.

ȘEDINȚA DE AZI A CAMEREL.

Budapesta. — În ședința de azi, camera continuând dezbaterile proiectului indemnității, a vorbit Iosif Sztérényi, care declară că războiul mondial nu a făcut să înceteze antagonismele din politica internă. Vorbește despre furnizările pentru armată și spune că **viata economică ungară a fost păgubită cu mai multe milioane, deoarece industriei ungare nu i-s'a dat nici o atențiune. Pe terenul social-politic, guvernul n'a făcut nimic în interesul clasei muncitorilor. Autoritățile militare au cerut permisiune dela ministerul de finanțe pentru exportări în Polonia rusească, dar cererea aceasta n'a fost rezolvită, iar într'aceasta industrie austriacă, s'a întărit în Polonia. Din cele două mine de aramă pe cari le-a deschis guvernul cu capital francez, la una s'a început exploatarea în a 15-a lună a războiului și s'a câștigat până acum 15 vagoane de aramă, dar a doua și azi e părăsită. Ședința continuă.**

ACTIVITATE FEBRILĂ LA SPATELE FRONTULUI FRANCEZ DIN BALCANI. — BULGARII AU RENUNȚAT SĂ MAI URMĂREASCĂ PE SĂRBI ÎN ALBANIA.

Londra. — Agenția Reuter află din Atena: Trupele anglo-franceze continuă a se retrage spre frontiera Greciei. La spatele frontului trupelor franceze se observă o febrilă activitate.

Bulgarii au renunțat să mai urmărească pe Sărbi în Albania; ei concentrează forțe considerabile împotriva Francezilor.

Statul major bulgar se află la Iștip. Aliații (puterile centrale) ocupă o nouă linie mai apropiată de baza lor de operațiune.

Redactor responsabil: Constantin Savu.

UN TÂNĂR

căsătorit, fără copii, scutit de orice serviciu militar, fost comerciant, cu practică mare în orice ramură și cu oarecare cunoștință de cantabilitate simplă,

CAUTĂ POST

la vre-o întreprindere românească, la vre-o bancă, ori ca magaziner la o întreprindere comercială. Vorbești limbile română și maghiară. Adresa la adm. ziarului „Românul”.

(Ba 2563—2).

**FABRICA
DE CONIAC DIN
ȘIRIA.**

Világosi cognacgyár, Világos
plătește prețul cel mai mare pentru drojdi de vin fluide nemestecate cu apă. : : : : (Ba 2564—1)

TELEFON
NRUL. 750.

CEL MAI MODERN INSTITUT
TIPOGRAFIC ROMÂNESC DIN
UNGARIA ȘI TRANSILVANIA

TELEFON
NRUL. 750.

„CONCORDIA”

: SOCIETATE PE ACȚII. :

ARAD

STRADA ZRINYI. NRUL. 1|a.

Fiind aprovizionat cu cele mai moderne mașini din străinătate și patrie ca: mașini de cules, mașini de tipar, mașini de tăiat și mașini de vărsat clișee, precum și cu cele mai moderne litere primește spre executare tot felul de opuri, reviste, foi, placate, registre, tipăriți pentru bănci și societăți, precum și tipăriți advocațiale, invitații de logodnă, cununie și pentru petreceri. Anunțuri funebre se execută cu cea mai mare urgență. Se execută tot felul de lucrări în această branșă dela cele mai simple până la cele mai fine.

**Executare
promptă. :**

**Prețuri :
moderate :**